

C: Benim Yolculuğum

Genotip Bilgi Notu

Doktorunuzla birlikte hepatit C'niz için en uygun tedaviyi değerlendirirken genotipi üzerine konuşmanız önemlidir.

'Genotip' nedir ve hepatit C'm ile neden ilişkilidir?

Hepatit C tek tip bir virüs değildir ve dünya genelinde hastalığın farklı çeşitleri keşfedilmiştir. Çok sayıda ortak özellikleri olsa da her çeşit çok az bir genetik yapı farklılığı gösterir ve bunlar bu nedenle 'genotip' grupları olarak sınıflandırılır.¹ On bir adet genotip grubu mevcuttur (1-11 olarak tasarlanır) ve dünya genelinde görülme sıklıkları farklılık gösterir.¹ En bilinenleri Genotip 1 ile 6'dır. Hastalığın ilerlemesi üzerinde önemli bir etkiye sahip olmadıkları düşünülse de farklı genotipler tedavi etkililiği ve tedavi rejimi üzerinde etkilidir. Bu yüzden genotipiniz hakkında doktorunuzla konuşmanız önemlidir.¹

Alt-türler ve türler

On bir adet farklı genotipe ek olarak doktorunuzun ayrıca alt tipler ve farklı virüs türlerinden bahsettiğini de duyabilirsiniz. Hepatit C virüsü mutasyon geçirmekte ve genetik yapısını sık sık değiştirmektedir. Bu şu anlama gelir, virüs kendinden çok sayıda farklı formda virüs yaratabilir, aynı kişide bile ve işte bu nedenledir ki hepatit C için aşı geliştirmek bir hayli zordur.² Ayrıca bu virüs çeşitleri, bir kişinin bir türden iyileştikten sonra hâlâ diğer türlere karşı savunmasız olduğu anlamına gelir.²

Bilim insanları bu virüsün genetik olarak farklı versiyonlarını alt-türlere ve tiplere grupladılar. Birçok alt-tür genotip yapabilir ve alfabetik olarak adlandırılmışlardır, mesela genotip 2a, 2b vb. Ayrıca her bir alt-tür içinde daha da ince değişkenlikler virüsü tiplere bölmektedir (1, 2, 3 vb. olarak numaralandırılırlar).¹ Virüsün bu çok sayıdaki mutasyona uğramış formları arasındaki farklılıklar, bağışıklık sisteminin tüm bu farklı formları hatırlamasını güçleştirmektedir. Sonuç olarak, bağışıklık sistemi bir çeşitten kaçabilse de mutant tipler kısa sürede ağır basar ve yeni, baskın tipler haline gelebilirler.²

Genotipim tedavi seçeneklerimi nasıl etkileyebilir?

Genellikle sizin farklı ilaç tedavilerine ne kadar iyi yanıt vereceğinize ilişkin iyi bir gösterge olan genotipiniz, doktorunuzun sizin için en iyi tedaviyi bulmasına yardım edecek önemli bir faktördür. ¹Örneğin, genotip 1'in genellikle interferon temelli tedavi ile iyileştirilmesinin çok zor olduğu düşünülür, bununla birlikte bu tedaviye genotip 2 ve 3 çok daha olumlu sonuçlar vermiştir. ¹Ancak, 'doğrudan harekete geçen ajanlar' olarak bilinen yeni ilaçlar (DAA'lar) hepatit C genotip çeşitlerini tedavi etmek için geliştirilmiştir.³ Bu daha yeni ilaçlar azaltılmış tedavi sürelerinde ve diğerleriyle karşılaştırıldığında hasta üzerinde daha az yan etkiyle çok yüksek düzeyde başarılı olmuştur. Doktorunuzla yeni tedavi seçenekleri hakkında konuşmak yararlı olabilir.³

Hangi tedavilerin farklı genotipler ve alt-türler için en uygun olduğunun değerlendirildiği en yeni kılavuzlar için, lütfen 2014 'EASL Hepatit C Tedavisi Önerileri'ne başvurun.

Genotipimin ne olduğunu nasıl öğreneceğim?

Doktorunuz genotipinizi tespit eden bir test uygulayabilecektir. Bu test Polimeraz Zincir Reaksiyon (PCR) testi olarak bilinir ve kan örneği alınmasını gerektirir. Bu kan örneği sizdeki hepatit C virüsünün genetik yapısını saptamak üzere analiz edilir. ⁴Tüm genotipler üzerinde çok etkili olmuş tedaviler mevcuttur, bu nedenle hangi genotipe ait olduğunuz hakkında kaygılanmamaya çalışın.³Sonucunuzu aldıktan sonra doktorunuzla uygun tedavi yollarını görüşebileceksiniz.

Univ. Prof. Dr. Markus Peck-Radosavljevic, Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı, Dept. of Gastroenterology & Hepatology, Medizinische Universität Wien.

¹ World Health Organisation. Hepatitis C. 2014. <http://www.who.int/csr/disease/hepatitis/whocdscsrlyo2003/en/index2.html#HCV> adresinde bulunabilir. En son erişim: Ocak 2015

² Dartmouth-Hitchcock Medical Center. Hepatitis C: an epidemic for anyone. 2014. <http://www.epidemic.org/thefacts/hepatitis/hepatitisC/> adresinde erişilebilir. En son erişim: Ocak 2015

³ Beden: HIV/AIDS kaynağı. Promise and Peril: new HCV drugs. 2014. <http://www.thebody.com/content/75183/promise-and-peril-the-new-hep-c-drugs.html> adresinde bulunabilir. En son erişim: Ocak 2015

⁴ Hepatitis Australia. Tests and Hep C. 2014. <http://www.hepatitisaustralia.com/tests-and-hep-c/> adresinde bulunabilir. En son erişim: Ocak 2015